

CONCURS DE SOLUȚII
Standul OAR la Congresul Mondial al Arhitecților
UIA Copenhaga 2023

RAPORTUL JURIULUI

DATA: 08.05.2023

LOC: ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA,
SALA SFINȚILOR, PICTOR ARTHUR VERONA 19, SECTOR 1,
BUCUREȘTI

1. JURIUL

- arh. Ana-Maria Zahariade
- arh. Kalliopi Dimou
- arh. Laura Paraschiv
- arh. Brîndușa Tudor
- antropolog Bogdan Iancu

2. ORGANIZAREA JURIULUI

Toți membrii Juriului au fost prezenți la sesiunile de Jurizare, conform componentei anunțate în Regulamentul Concursului. Președinte al Juriului a fost ales arh. Ana-Maria Zahariade.

Alături de Juriu au fost prezenți în calitate de:

- Coordonatoare concurs: arh. Mirona Crăciun
- Președintă Comisie Tehnică: arh. Ilinca Pop
- Consilieră profesională: arh. Elena Stoian
- Secretară jurizare: arh. Raisa Parpală

În concurs s-au prezentat **5** proiecte.

Toate proiectele au respectat prevederile Regulamentului Concursului în ce privește procedura Secretariatului de primire.

Astfel, în procedura de Comisie tehnică au intrat **5** proiecte.

Președintele Comisiei Tehnice a prezentat Juriului Raportul Comisiei Tehnice întocmit în urma verificării respectării cerințelor formale ale Temei și Regulamentului. În urma acestei verificări formale, Comisia Tehnică **a propus spre descalificare proiectul 100**, având în vedere nerespectarea condițiilor de păstrare a anonimatului – prezintă oferte cuprinzând numele și datele echipei / biroului în arhiva proiectului.

Extras din Regulamentul de concurs:

„VIII. Anonimatul proiectelor

- 1. Anonimatul se va respecta cu strictețe și va fi ridicat numai după semnarea Raportului juriului și a anexelor sale de către toți jurații.**
- 2. Propunerea, exprimată prin materiale scrise și desenate, nu va include nume sau semne distinctive care să ducă la încălcarea anonimatului.**
- 3. Pentru păstrarea anonimatului, fiecare proiect va avea un simbol alfanumeric (codul proiectului) de identitate. Acesta va fi compus din 2 litere urmate de 4 cifre, la alegerea concurentului.”**

„X. Conținutul propunerilor [...]

Nerespectarea condițiilor de predare și prezentare a propunerilor conduc la descalificarea propunerii.”

Această situație a fost analizată atent de Juriu în momentul în care a început procesul de jurizare. A se vedea mai jos concluzia deliberărilor – punctul 4, *Desfășurarea jurizării*.

3. CRITERII DE ATRIBUIRE

În aprecierea soluțiilor, pe fiecare criteriu se vor acorda punctaje între 0 și un maximum exprimat la fiecare criteriu. Punctajul maxim este 100 puncte, ponderile criteriilor fiind explicitate detaliat după cum urmează:

- 40% Conceptul standului (coerența conceptului propus, claritatea mesajului, congruența cu tema concursului și tematica Congresului, atractivitatea și creativitatea designului standului și a discursului expozițional);
- 20% Conceptul și sustenabilitatea materialelor de promovare
- 20% Transportabilitatea și ușurința montării și demontării amenajării standului;
- 20% Raționalitatea și justificarea bugetului pentru design și amenajarea standului.

4. DESFĂȘURAREA JURIZĂRII – MODUL DE LUCRU

1. În deschiderea sesiunilor de jurizare, Consiliera Profesională al concursului, arh. Elena Stoian, a prezentat Tema concursului, cu explicarea detaliată a particularităților programului și a cerințelor înaintate către participanți.

2. A urmat un tur de masă cu prezentarea membrilor juriului și alegerea Președintelui.

3. Juriul a luat în considerare Raportul Comisiei tehnice, expus mai sus.

Juriul a analizat atent situația proiectului cu numărul 100 (semnalat de Comisia Tehnică), dar l-a pus în discuție nu numai din acest punct de vedere, ci și pentru câteva alte motive pe care le-a remarcat, anume refolosirea unei instalații cunoscute și neîncadrarea în temă.

Decizia Juriului privind proiectul 100: The (UN)invited

Proiectul a fost propus spre descalificare de către Comisia Tehnică în urma încălcării condiției anonimatului: proiectul prezintă oferte cuprinzând numele și datele echipei / biroului în arhiva proiectului.

În plus, s-a semnalat că propunerea de concurs se bazează pe refolosirea instalației „The Uninvited”, expusă public timp de două săptămâni la sediul Ordinului Arhitecților din România, începând cu 3 octombrie 2022, în cadrul evenimentului Zilele Arhitecturii 2022 (<https://oar.archi/stiri/ziua-mondiala-a-arhitecturii-3-octombrie/>). Instalația a fost prezentată și cu alte ocazii și în mediul online (<https://www.facebook.com/watch/?v=2806309139513153>).

Juriul a conchis că (re)folosirea acestei instalații cunoscute în propunerea de stand OAR reprezintă fie o divulgare a autorilor (contrazicând astfel principiul anonimatului), fie (puțin probabil, dar posibil) preluarea ideii unei alte echipe autoare, caz în care acest lucru trebuia să fi fost menționat clar în proiect (atât în descrierea conceptuală, cât și în Ofertă, unde ar fi trebuit menționate drepturi de autor).

În afara acestor aspecte, Juriul a remarcat și că proiectul nu se încadrează în tema specifică a standului OAR, *Regândirea resurselor* (tema 2 din cele șase teme ale Congresului UIA), ci în tema 5, deci nu răspunde temei de concurs.

În urma tuturor acestor considerente, Juriul a descalificat unanim proiectul cu numărul de concurs 100, iar în concurs au rămas 4 proiecte.

4. În privința jurizării celor 4 proiecte rămase în concurs, Juriul a discutat modul în care urmează să se desfășoare evaluarea și selecția. S-a convenit unanim că, dat fiind numărul redus de proiecte, acestea să fie mai întâi analizate individual (Runda 1), pentru ca apoi să se treacă la evaluarea în plenum juriului a fiecărui proiect în parte (Runda 2), urmărind cu atenție criteriile de atribuire.

Runda I

Fiecare membru al juriului a parcurs atent fiecare dintre cele patru proiecte, analizând toate documentele și planșele desenate și având în vedere criteriile de atribuire. La sfârșitul acestei runde, a fost ridicată foarte serios **problema încadrării / neîncadrării proiectelor în tema specifică a concursului**, chestiune asupra căreia Juriul s-a aplecat cu mare atenție, deoarece membrii juriului au constatat că unele dintre proiectele supuse evaluării nu respectă orientările conceptuale obligatorii, așa cum sunt ele descrise prin tema de concurs.

În Anexa 1, *Tema concursului* (pp. 6-8), este specificat clar către concurenți că tema *Regândirea resurselor* se referă la căutarea de răspunsuri în „*economia circulară și etapele ei, de la utilizarea mai eficientă a resurselor și utilizarea materialelor secundare în producție, până la prevenirea generării de deșeuri și o mai bună gestionare a acestora*”, la potențiale de circularitate etc.

*Standul trebuie să abordeze într-o manieră artistică și sustenabilă felul în care avansăm spre **regândirea resurselor** și în care pregătim tranziția către **implementarea economiei circulare în România**.*

*Domeniul în care activăm generează **resurse secundare** care pot compensa treptat deficitul tot mai mare de materii prime naturale. Dar acest lucru este posibil doar cu ajutorul **inovațiilor în domeniul reciclării / recuperării materialelor și a valorificării deșeurilor**.*

*Domeniul în care activăm poate încuraja păstrarea cât mai mult timp în sistem a materialelor și produselor existente prin aplicarea conceptului **reuse, recycle, recover** (...)*

Or, în urma consultării independente/individuale a proiectelor, membrii Juriului au constatat că **proiectele cu numerele 101 și 103 nu răspund, de fapt, acestei teme specifice a standului OAR**. În cazul acestor proiecte, există doar o motivație neclară printr-un concept de „tradiție” definită difuz ca „resursă simbolică”, dar atât prezentarea conceptuală (eseul), cât și cea desenată nu identifică nicio direcție sau dimensiune anume pe a cărei refolosire inovatoare s-ar putea baza progresul unei circularități sustenabile, a unei economii a resurselor, a unei poziții față de provocările actuale indicate prin temă. De fapt, niciunul dintre aceste proiecte nu construiește un răspuns la tema propusă (fie el metaforic sau pragmatic).

Astfel:

Proiectul 101, *Romanian Traditional Pixel(s)*, nu se referă nicidecum la tema circularității, ci doar la o generică și nedefinită încurajare a folosirii materialelor naturale și a meșteșugului tradițional, departe de focalizarea pe care o cerea tema de concurs. Din perspectiva principiilor economiei circulare, această abordare nu vizează chestiuni legate de înțelegerea ciclurilor specifice ale materialelor de construcții sau de necesitatea reconsiderării acestora în contextul actual al crizei globale privind gestionarea resurselor sau grija față de deșeuri, adică orientările indicate prin temă.

Proiectul 103, *Regândirea resurselor*, nu face nicio referință la orientarea cerută de tema circularității, a regândirii resurselor, ci propune promovarea materialelor locale prin intermediul a trei suporturi print expuse în cele trei ferestre ale pereților standului, în timp ce arhitectura standului lucrează cu elemente modulare al căror material nu este menționat. Din nou, niciunul dintre cele două principii propuse prin proiect nu constituie un discurs suficient ancorat în raport cu economia circulară, așa cum este încadrată în tema concursului.

Prin urmare, Juriul a declarat **atât proiectul cu nr. 101, cât și proiectul cu nr. 103 ca bazându-se pe concepte incongruente cu tema de concurs** și, pe cale de consecință, a decis descalificarea acestora.

Runda II

Juriul a trecut apoi la discutarea în plen a celor două proiecte rămase: **102 și 104**. Proiectele au fost atent reexamine și evaluate conform Criteriilor de atribuire și cerințelor Temei de concurs. S-a pus în discuție fiecare criteriu de atribuire, astfel încât să se poată stabili o ierarhie a premiilor. A se vedea mai jos, la punctele 6 și 7 din Raportul Juriului.

5. DECLARAȚIA JURILUI

Juriul salută și susține determinarea OAR de a-și amenaja spațiul de prezentare la congresele UIA numai prin procedura de concurs. Așa cum a arătat experiența ultimilor ani, pe această cale, standurile OAR la congresele UIA anterioare (Tokyo, Durban, Seul) au pus în evidență aspecte semnificative pentru temele congreselor respective prin idei plastice atractive și ținută arhitecturală.

Juriul a înțeles și susține tipologia aparte a acestor concursuri pentru reprezentarea OAR la evenimente profesionale internaționale; sunt concursuri foarte limitate ca spațiu supus amenajării, dar complexe prin caracterul lor hibrid; ele întrunesc concomitent caracteristici ale unui concurs de idei, ale unui concurs de soluție și ale unui concurs D&B, în condițiile sistemului de edificare din alte țări.

Astfel de concursuri țintesc concomitent: (1) înțelegerea spiritului temei-cadru propuse pentru concurs (atât de către UIA, cât și de OAR) și interpretarea ei conceptuală din care se naște „tema-motiv” a fiecărui proiect; (2) interpretarea temei-motiv din care prinde formă conceptul expresiv al proiectului; (3) transpunerea conceptului expresiv în forma amenajării; (4) eficiența execuției.

În cazul în speță al acestui concurs, tema-cadru este o temă „de urgență” în contextul îngrijorător cu care se confruntă umanitatea și planeta, o temă-cadru cu o orientare deosebit de pragmatică, Congresul UIA 2023 urmărind „să prezinte cele mai recente și revoluționare cercetări științifice, din care participanții să descopere metode și materiale viitoare, cum operează anumite rețele intersectoriale / interdisciplinare, informații care să ajute mai departe în pavarea drumului spre un mediu construit mai durabil”.

A way to navigate change este formula prin care Congresul UIA 2023 sintetizează în șase teme cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale ONU, pentru a căror atingere arhitectura poate deveni și trebuie să devină un instrument central. Dintre cele șase teme, OAR a ales să abordeze pentru standul său de reprezentare, tema ***Proiectare pentru regândirea resurselor***, în ideea de a expune orientarea arhitecților români față de utilizarea resurselor în arhitectură.

Ca atare, OAR, alături de Congresul UIA 2023, i-a convocat pe arhitecții români să analizeze cu pragmatism modul în care pot contribui la realizarea acestor obiective care „acoperă fiecare aspect al unei vieți echitabile și sigure pentru toți locuitorii planetei”.

Juriul consideră că tema generoasă a ***Regândirii resurselor***, lansată prin acest concurs, înseamnă mai mult decât selecția unei idei reprezentative pentru realizarea standului OAR la Congresul UIA 2023. Credem că o astfel de temă examinează și felul în care conștiința noastră profesională își asumă schimbarea de perspectivă de la „o ideologie de exploatare” a resurselor planetei la „o ideologie a proiectării regenerative și circulare”.

Din acest punct de vedere, **numărul redus de proiecte** care au răspuns acestei teme actuale și generoase a fost dezamăgitor și credem că aceasta ar trebui să fie un semnal de alarmă pentru comunitatea profesională, pentru OAR și pentru instituțiile de învățământ de arhitectură.

Toate aspectele pe care le-am relevat anterior erau cuprinse în documentul *Anexa 1, Tema de concurs*, rămânând ca participanții să dovedească înțelegerea cadrului general, a sensului și spiritul temei, caracterul ei specific și neobișnuit de pragmatic, de instrumental chiar, și să găsească o idee prin care să poată exprima artistic această înțelegere prin amenajarea spațiului de 9 mp pe care îl aveau la dispoziție, astfel încât să atragă publicul și să-l facă să-și amintească felul în care colegii lor din OAR regândesc resursele de care sunt responsabili ca profesioniști.

Din această perspectivă, Juriul a fost deosebit de atent la modul în care a fost înțeleasă tema-cadru și s-a răspuns cu adevărat temei concursului, astfel încât standul OAR să se încadreze în spiritul serios al problemei și în atmosfera Congresului. În urma procesului de jurizare, menționăm cu regret că, din cele patru proiecte care au intrat în jurizare, **numai două au răspuns în mod real temei** și au primit ca atare evaluarea Juriului conform criteriilor și recomandările Juriului privind soluția propusă.

Credem că și acest aspect trebuie să ne pună pe gânduri și să alerteze organizațiile profesionale și învățământul de arhitectură. Credem că e legitim să ne întrebăm dacă mediul nostru profesional este cu adevărat conștient de gravitatea situației și de necesitatea unei schimbări de optică profesională?

Sigur că nu putem trage o concluzie din participarea redusă la acest concurs. Știm că există profesioniști care sunt deja puternic implicați (prin cercetare și proiectare) în problematica dezvoltării durabile și a dimensiunilor acesteia legate de economia circulară și sustenabilitatea energetică; știm că există deja o preocupare profesională față de reziduurile nesustenabile pe care le producem în profesia noastră. Suntem conștienți că profesioniștilor cu experiență în aceste domenii le-a fost greu să abordeze aceste subiecte în spațiul redus al standului OAR. De aceea, acest tip de concurs este adresat în principal tinerilor profesioniști, a căror sensibilitate față de subiect este mai liberă să pornească în căutarea unor idei neașteptate, prin care să comunice confrăților lor și publicului direcții (fie și minimale) de implicare în această nouă orientare a profesiei.

Din fericire, în pofida numărul restrâns de proiecte, Juriul a putut să aleagă proiectul care să amenajeze standul OAR la Congresul UIA 2023 și a acordat premii proiectelor eligibile (a se vedea punctele 6 și 7 din acest Raport).

În același timp, Juriul consideră cu încredere că situația neobișnuită a acestui concurs va alerta comunitatea profesională și va reorienta atenția arhitecților români către problematica sustenabilității, dezvoltării durabile și economiei circulare, punând în lucru inteligența, inventivitatea și pragmatismul care caracterizează profesia de arhitect.

Pentru a ajuta / contribui la atingerea acestui scop, pe parcursul acestui raport, Juriul a comentat mai detaliat decât se obișnuiește toate proiectele intrate în concurs (inclusiv cele care au fost descalificate de la început sau pe parcursul jurizării).

6. CONCLUZII FINALE ȘI RECOMANDĂRI

PROIECTUL CU NR. DE CONCURS 102 – PREMIUL I

Motto-ul acestui proiect, „...it's a wrap”, răspunde temei de concurs prin aducerea în discuție a două tipuri de materiale – schelele metalice și prelatele de șantier — care însoțesc orice șantier de construcții, deci orice proces de edificare.

Cele trei feluri de prelate folosite pentru amenajarea simplă, minimalistă, chiar austeră a standului OAR provin din șantierul Status-ului romano-catolic din Cluj-Napoca, un ansamblu de două monumente istorice, recent restaurat. Proveniența prelatei de protecție a unui șantier de restaurare devine astfel metafora protecției patrimoniului construit în general, ca resursă care trebuie să fie luată în considerare și valorificată / refolosită înainte de a demola și construi de la zero. Această idee este sintetizată în proiect prin formularea: *The most sustainable building is the one already in your city.*

De altfel, chestiunea reabilitării clădirilor (istorice sau nu) este încă un subiect nevralgic, insuficient luat în serios în peisajul românesc, motiv pentru care Juriul a apreciat că a fost adus în atenția publică.

Prezența prelatelor propune și deschiderea unei discuții despre viața acestora după șantier, ceea ce poate constitui o provocare la dialog cu privire la materialele de construcție și la deșeurile produse de procesele de construire, respectiv despre materiale alternative, mai prietenoase cu mediul. Aceste subiecte de reflecție și dialog ar trebui mai bine promovate prin materialele de prezentare.

De altfel, proiectul încearcă să folosească resursele consecvent cu tema concursului — astfel, schela va fi închiriată din Copenhaga. Dar prelata ridică anumite probleme la care autorii vor trebui să reconsidere anumite aspecte ale propunerii, care intră în recomandările juriului, pentru că și transformarea materialelor de tip prelată în obiecte mici nu poate fi o soluție cu adevărat relevantă într-o economie sustenabilă (în acord cu principiile circularității), din perspectiva impactului asupra mediului.

Juriul a apreciat însă atenția și seriozitatea cu care autorii și-au descris și motivat proiectul, atât ca simplitate a amenajării / organizării pavilionului, cât și ca alcătuire a materialelor promoționale, dar revine cu recomandările de mai jos. Juriul a apreciat de asemenea capacitatea concurenților de a imagina o amenajare a standului care ar putea la finalul celor trei zile să dispară aproape integral.

Recomandările juriului:

_„tema-motiv”/ motto-ul proiectului și cele două dimensiuni conceptuale ale sale (circularitatea resurselor patrimoniale, pe de o parte, și a materialelor de șantier, pe de altă parte) trebuie să fie exprimată cât mai clar și să fie mai prezentă în materialele de promovare;

_de regândit jocurile interactive astfel încât să se prevină generarea de deșeuri din bucăți mici de prelată;

_să gândească mai departe de refolosirea propusă, îndreptându-și atenția asupra felului în care sunt recuperate și reutilizate aceste materiale, în special în practicile edilitare vernaculare de către grupuri vulnerabile sau marginalizate.

PROIECTUL CU NR. DE CONCURS 104 – PREMIUL II

Tema-motiv prin care proiectul regândește folosirea resurselor este

Arhitectura de lână.

Juriul a apreciat propunerea de a pune în discuție lâna ca material durabil care poate fi folosit în domeniul construcțiilor, înlocuind materiale mai puțin prietenoase cu mediul, cu atât mai mult cu cât în România acest material este un privit ca un deșeu care se distruge prin procese generatoare de poluare. Deci proiectul propune o folosire a lânii pentru a crea o imagine atractivă prin neobișnuitul ei și o micro-atmosferă izolatoare, caldă și liniștită în interiorul unui cubicul protector inedit.

Deși ideea are un potențial remarcabil, Juriul nu a considerat suficient de convingător felul în care proiectul imaginează punerea în operă a acestui material. Forma standului, relația structură-înveliș nu pun suficient în evidență calitățile materialului, potențialul lui plastic și posibilitatea folosirii lui într-o economie circulară. Alegerea de a lucra cu module confecționate în România, care implică transport, fără mențiuni legate de viața de după expoziție sau de justificarea acestor costuri reprezintă, din păcate, o îndepărtare de la propria idee de regândire a resurselor.

În plus, maniera în care este prezentat bugetul, alături de compexitatea propunerii face ca Juriul să chestioneze măsura în care proiectul este bine adaptat la resursa de timp disponibilă.

7. CLASAMENTUL FINAL

NR. CON-CURS	PCT.	
102	85	PREMIUL I
104	68	PREMIUL II

S-a încheiat Raportul Juriului în două exemplare în București, în data de 09.05.2023.

arh. Ana-Maria Zahariade, Președintă a Juriului

arh. Kalliopi Dimou

arh. Laura Paraschiv

arh. Brîndușa Tudor

antropolog Bogdan Iancu

arh. Mirona Crăciun, Coordonatoare concurs

arh. Elena Stoian, Consilieră profesională

arh. Ilinca Pop, Președintă a Comisiei Tehnice

arh. Raisa Parpală, Secretară de jurizare